СВОБОДА — SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY
РІК LIX. Ч. 259. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 6-го ЛИСТОПАДА 1951. — No. 259. JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, NOVEMBER 6, 1951. VOL. LIX.
П'ЯТЬ ЦЕНТІВ в Злуч. Дер. Америки СІМ ЦЕНТІВ Закордоном — Тел. „Свободи": BErgen 4-0807, 4-0237 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 — FIVE CENTS in the U. S. of America SEVEN CENTS Elsewhere

АЙЗЕНГАВЕР НА РОЗМОВІ З ПРЕЗИДЕНТОМ

Вашінгтон, 4 листопада. — Генерал Двайт Д. Айзенгавер приїхав до столиці на дводенну розмову з президентом Труманом у справі нової політики озброєння з метою швидкого зорганізування добре вишколеної й належно устаткованої аліянтської сили в західній Европі. Він приїхав з Форт Нокс, у стейті Кентокі, куди заїхав був з Европи на відвідини своєї родини, головно свого сина, що служить капітаном в армії. У Вашінгтоні зустріли Айзенгавера найвищі військові офіцери, включно й секретаря оборони Роберта А. Ловета, голову об'єднаних генеральних штабів Омара Бредлі, секретаря армії Френка Пейса й голову ген. штабу армії, Дж. Лотона Коллінса. Заки генерал піде до Білого Дому в понеділок ранком, він зустрінеться ще раз з цими дорадниками. Айзенгавер відбув окрему конференцію з Бернардом М. Баруком, який відвідавши американські військові установи в Франції, Німеччині й Англії три місяці тому, заявив був, що була б „дуже лиха прислуга" для генерала, якщо б його втягнули в політику. При зустрічі генерала не було жадного визначного політичного діяча, одначе Айзенгавер ще раз повторив заяву, що він приїхав до Вашінгтону для обговорення військових справ із верховною владою. Не зважаючи на те, що генерал сказав, або не сказав, про свої відвідини, у столичним політичним кітлі закипіло здогадами про можливість втягнення Айзенгавера в політичні рахунки перед виборами в 1952 р.

$100,000,000 АМЕРИКАНСЬКОЇ ДОПОМОГИ ДЛЯ ВИЗВОЛЬНОГО ПІДПІЛЛЯ В СОВЄТАХ

Ню Йорк. З кол Об'єднаних Націй повідомлено, що із загальної суми 6 більйонів долярів нової американської військової і господарської допомоги для чужих країн, 100 мільйонів долярів буде призначено на „допомогу для підпольних визвольних рухів в комуністичних країнах." Цю допомогу признано окремою клявзулею в загальній допомоговій програмі, вписаній під впливом відомої резолюції республиканського конґресмена Керстена в Палаті Репрезентантів, вписаної до Конґресового Рекорду. В резолюції Керстена, як уже свого часу повідомлено, головну увагу прикладається до підпольного визвольного руху в Україні. Призначеня відповідної допомоги цим підпольним рухам виявлено щойно тепер в листуванні між Керстеном і головним американським представником в Об'єднаних Націях, Вореном Р. Остіном. Керстен протестував та заклинав до відповідної акції американське представництво в ОН. — проти нової пропозиції відомої резолюції „порушення миру і безпеки людського роду", — приготованої Комісією Міжнародного Права та вислано на нараду Генеральної Асамблеї в Парижі та на підставі якої до категорії „порушення миру і безпеки" могли б бути зараховані теж підпольні визвольні рухи і допомога для них. З відповіді Остена на листа Керстена виходить, що американська делеґація намагатиметься змінити форму резолюції або повести відповідну акцію проти неї. — Остин заявив в своєму листі, що хоча він це не знає точно, яке становище займе в цій справі американська делеґація, проте він вважає, що в,, необ'явленій війні проти тиранії і гноблення людської волі немає місця для невтральности." Допомогу підпольним визвольним рухам признано на підставі 101 розділу в ухваленому Конґресом Акті Взаємної Безпеки, в якому уповновлюється уряд видати „не більше 100,000,000 долярів допомоги для будь-якої вибраної групи людей, які живуть, або які втекли з Совєтського Союзу, Польщі, Чехословаччини, Мадярщини, Румунії, Болгарії, Альбанії, Литви, Латвії і Естонії, або з опанованих комуністами Німеччини і Австрії... якщо президент Злучених Держав вважатиме, що така допомога скріпить оборону Північно-Атлянтійського простору та безпеку Злучених Держав."

АМЕРИКА ЗАПОВІДАЄ ІНІЦІЯТИВУ В МИРОВИХ ЗАХОДАХ НА СЕСІЇ ОН

Париж, 5. листопада. — Завтра тут відкривається вже шоста з черги сесія Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй, на якій Злучені Держави задумують перебрати ініціятиву для збереження миру в світі, промощуючи шлях для створення відповідного постійного апарату колективної безпеки в рамках Об'єднаних Націй. Рівночасно повідомлено, що американська делеґація, з державним секретарем Діном Ачесоном на чолі, робитиме все можливе проти зусиль Москви для введення в Об'єднані Нації комуністичного Китаю. Вже минулої суботи Ачесон відбув наради з британським новим секретарем закордонних справ Іденом, узгіднюючи поодинокі пункти спільного американсько-британського поступування на нарадах Генеральної Асамблеї. Напрямні для американської акції в Об'єднаних Націях дасть, правдоподібно, президент Труман в своєму зверненні до народу в найближчу середу. Олнак державний секретар Ачесон специзує думки президента Трумана в окремих конкретних резолюціях, що будуть запропоновані Генеральній Асамблеї. Вже тепер з'ясовуються деякі головніші пункти американського становища в міжнародній політиці. Тут належатиме насамперед пропозиція розброєння, яка мала б наступити після основної міжнародної провірки теперішнього стану озброєнь в цілому світі. В дальшому, Злучені Держави намагатимуться сильніше зв'язати Об'єднані Нації з реґіональними колективними заходами безпеки, в роді Північно-Атлянтійського Пакту, пропонуючи створити при ОН постійний комітет колективних заходів проти агресії, на лад подібного тимчасового комітету, що його створено на попередній сесії Генеральної Асамблеї в справах Кореї. Західні дипломати прийняли з помітним вдоволенням ці пляни Злучених Держав, завданням яких буде з одного боку виявити американську добру волю для замирення, а з другого — заставити Совєтський Союз „пустити фарбу" й або включитися в міжнародну акцію для забезпечення миру, або виявити свої справжні воєнні цілі. Американська акція матиме однодушну підтримку західних представників, а Британія і Франція обмірковують вепер можливість виступу разом із Злученими Державами в характері співспонсорів нових мирових пропозицій.

ЧЕРВОНІ ВІДКИНУЛИ АЛІЯНТСЬКИЙ КОМПРОМІС НА ПЕРЕГОВОРАХ В КОРЕЇ

Токіо. Переговори в справі перемир'я в Кореї опинились вчора на новій „мертвій точці", як комуністи відкинули аліянтський компроміс, щоби місто Каесонґ було в невтральній зоні демаркаційної лінії. Комуністи домагаються, щоб це місто було під їхньою контролею. Каесонґ, в якому давніше відбувалися переговори заки їх перенесено до Панмунджом, є останнім більшим південно-корейським містом у безпосередньому віддаленні від 38-мої паралелі. Аліянти в жадному разі не хочуть залишити цього міста в комуністичних руках, вважаючи його „воротами" до південно-корейської столиці Сеул. Перебіг демаркаційної лінії в інших місцях вже узгіднено на попередніх нарадах. В офіціяльному аліянтському повідомленні сказано, що вчорашні наради аліянтської і червоної військових комісій в справі демаркаційної лінії були „безплідні" та що жадна з тих комісій вже „немає що сказати". Проте, чергові наради заповіджено на сьогодні. Не зважаючи на цю суперечність, в аліянтських і комуністичних коментарях ще не втрачається надії на можливість якогось виходу та на остаточне замирення.

КОМУНІСТИЧНА АТАКА ПЕРЕРВАЛА ЗАСТІЙ НА КОРЕЙСЬКОМУ ФРОНТІ

Токіо. Кількаденну тишу на корейському фронті перервала вчора сильна атака комуністів на західній ділянці фронту, в якій взяла участь одна комуністична дивізія та 20 танків. В початкових сильних наступах ворога на захід і південний захід від Йончон аліянтські війська були змушені до відступу, але зараз впродовж ночі комуністичний наступ не тільки був припинений, але аліянти в протинаступах відбили назад втрачений впродовж днів терен. Це вперше від кількох тижнів червоні наступали в такій силі. На інших секторах фронту відбувались тільки незначні сутички патрульних відділів, з виразною перевагою аліянтів. До більших боїв приходило знову в повітрі, при чому два ворожі літаки були збиті, два інші правдоподібно збиті, а шість ворожих літаків було пошкоджених. Два аліянтські літаки були збиті ворожою зенітною артилерією. В дотеперішніх повітряних боях над Кореєю було збитих вже разом 102 ворожі літаки, а 244 пошкоджених.

ПЕРЕДВИБОРЧІ ПРИГОТУВАННЯ ЗАКІНЧЕНІ

На вівторок 6 листопада були заповіджені цьогорічні вибори, отже останні осінні вибори перед наступним вибором президента. Пресові агенції, призбиравши звідомлення з підготови до виборів в різних стейтах, стверджують, що назагал було слабе зацікавлення виборами і тільки самі кандидати на різнородні міські або стейтові становища розвинули досить сильну виборчу кампанію. З уваги на розкриття надужить партійних впливів на загальну або місцеву політику, кандидати обговорювали ці надужиття з партійного становища, доводячи, що тільки їх партія може оздоровити відносини. Найбільше увага була зосереджена на Ню Йорк, де сенатська комісія для прослідження злочину викликала переворот в організації поліції, а це знову дало підставу до руху за „політику чистих рук". Одначе цей рух мало причинився до масової реєстрації перед виборами, а це теж мусіло мати вплив на вислід самого голосування.

СТРАЙК ДОКОВИХ РОБІТНИКІВ СЛАБШАЄ

Ню Йорк. — У неділю повернулися до роботи при вантаженні кораблів 2,000 докових робітників у причалах в Мангеттені, Бруклині й Статен Айленді, це вказує на послаблення завзяття у бунтарський страйку деяких відділів юнії прибережних робітників. Найбільше причиняються до злагіднення настроїв жінки страйкарів, які виганяють своїх чоловіків до роботи. Голова юнії, Джозеф П. Райен, заявляє, що серед страйкуючих робітників запанував напрям повернутися до роботи і виждати вирішення стейтової ради посередництва. Кораблі, які привозять скитальників, обслуговують при вивантажуванні самі скитальники, виносячи клунки й валізки з кораблів до причалів. Це припинює вивантажування, одначе дає спроможність подорожним виїхати з пристані ще того самого дня, коли приїхав корабель.

20,000 ДОБРОВОЛЬЦІВ ПРИ ПРОБІ АТОМОВОГО НАПАДУ

Провіденс, у стейті Ровд Айленд. — Найменший стейт країни перевів найбільшу досі звісну пробу рятунку на випадок атомового нападу з повітря. На пробу приїхали спостерегачі з 12 інших стейтів, щоб приглянутися справності 20,000 добровольців при рятуванні нападеного міста. Найзамітнішою частиною рятунку було діяння пожежної сторожі, яка пустила в рух 87 водних помп і викликала правдиву повінь води для припинення пожежі після нападу. Урядовці обчисляють, що під час нападу могло згинути 28,000 осіб, а зазнати каліцтва 84,000. Кошти таких вправ досягли тільки $2,000. Над містом пролетіло 20 бомбардувальників, які заступили напад одного атомового бомбардувальника.

● У Сиракюз, Н. Й. найшли сліди радіоактивности з пустелі Лас Веґас, у стейті Невада, в теперішнім зимовім снігу. Радіолоґіст д-р Бенджамін П. Бурт з університету Сиракюз каже, що треба 24-48 годин для перенесення таких промінів на таку далечінь.

ПРЕЗИДЕНТ ВИГОЛОСИТЬ ВАЖЛИВУ ПРОМОВУ ПРО ЗАКОРДОННУ ПОЛІТИКУ

Вашінгтон. — На середу президент Труман готує якусь важливу промову в справі закордонної політики, що має бути несподіванкою для світу. Кажуть, що він вийде з проєктом розброєння й замирення та об'єднання Німеччини, одначе в такій формі, що це приневолить Росію залишити свою симульовану пропаганду миру. Ця промова мала б бути вказівкою для Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй, яка починається в Парижу в середу. Президент виголосить промову з Білого Дому в год. 10.30 вночі після закінчення конференції з ген. Айзенгавером. Це вказувало б, що Труман хоче засягнути ради верховного командувача армій країн Атлянтійського Пакту, заки проголосить американські цілі. З Лондону наспіли вісті, що Західний світ опинився в непередбаченому становищі, й тому треба Америці пристосуватися до якийсь новий шлях. Цей мав би вказати през. Труман у своїй промові.

В АМЕРИЦІ

● „Велика брехня" коштує Совєтській Росії $1,409,000,000 річно. Таку інформацію подав урядовець департаменту стейту Турман Л. Барнард на зібранні товариства для розголосу життєвих обезпечень у Вилліємсбурґу, у Вирджінії. Він сказав, що знає це зі звітів розвідчої служби.

● 29 ступнів морозу нижче зера термометру Фаренгайта було в стейті Монтана 1 листопада. Але ця температура була на льодовці.

● „Дякую вам, моя дорога" — сказав президент до британської наслідниці престолу, княжни Єлисавети, після привітання її у Вашінґтоні, на запит про його здоров'я. З Англії наспіли вісті, що ці слова президента передала тамошня преса великими буквами в заголовках газет.

● Двох людей зловила поліція в Ню Йорку після 40 вломів. Це такі вломники: Роберт Флечер і Френк Фраселло. Цього останнього зловили в шпиталі в Олбені, столичнім місті стейту Ню Йорк.

КОНФЕРЕНЦІЯ УВАН В ЧЕСТЬ М. ДРАГОМАНОВА

Ню Йорк, 4 листопада. — При доволі добре виповненій залі Нюйорського Історичного Товариства при Сентрал Парк Вест відбулася стараннями Української Вільної Академії Наук урочиста конференція з нагоди 110-річчя з дня народження Михайла Драгоманова. З доповідями виступили: проф. Колумбійського університету Филип Мозлі; син небіжчика Михайла, проф. Світозор Драгоманів і д-р. Іван Лисяк-Рудницький. Проводив голова академії проф. І. Ветухів, який, зазначив на вступі, що те, що актуальне з думок Драгоманова, видасть УВАН в окремім збірнику в 1952 р. Після того повідомив про привітання д-ром А. Марголіном з Вашінгтону привітного письма, яке відчитав при кінці. У ньому був схарактеризований Драгоманов як український соборник і амбасадор української національної справи в Европі.

Проф. Мозлі в свій доповіді англійською мовою заявив, що він радше хотів би дещо більше довідатися про ролю Драгоманова від українських науковців, бо досі він вивчував його значення для слов'янського руху, перебуваючи в Болгарії 15 років та з знайомства з дочкою небіжчика, панею Шишмановою. Він знає М.Д. як знаменитого історика, що впливав на розвиток західно-европейської поступової думки серед слов'янських народів, а в першу чергу серед українського народу. Серед більше сприятливих відносин, на думку проф. Мозлі, Драгоманов міг би відограти серед українців ролю Томи Масарика.

Проф. Світозор Драгоманов, як потомок Михайла, виявив, що батько прив'язував велику вагу до своєї примусової мандрівки поза кордонами царської Росії, бо вона дала йому й його дітям нагоду запізнатися з вільним світом. Згадавши найважливіші роди праці батька, доповідач зупинився довше на виясненні федералістичних засад в його науці на підставі наукової розвідки про „Старі Хартії вольностей", у якій він виказав значення децентралізованої влади для особистої волі людини. Як приклади на це він подав федералістичний устрій Злучених Держав Америки. Докладчик вияснив розвиток громадянських вольностей в Швайцарії, Нідерляндах і в Англії. Устрій „ідеальної" він засував як „республіку під монархістичною демократією". На прикладах згаданих країн — за думкою Світозора—М.Д. хотів навчити українське громадянство, щоб воно само контролювало розвиток народних справ і так забезпечувало собі свої права. Михайло Д. був перший, що склав статут української політичної партії, якою в ті часи була Партія Соціялістів-Громадівців. У ньому він перевів засаду, що на світі не буде миру доти, доки не буде волі народам і волі людині. Це з'ясоване в брошурі „Вільна Спілка".

Д-р Іван Лисяк-Рудницький пригадав, що Михайло Драгоманів промовляв на похороні Тараса Шевченка і ця промова була причиною його примусового виїзду закордон. Тут він став інспіратором ви-

(Закінчення на стор. 4-тій).

ВІДДІЛИ У.Н.С. ФІЛАДЕЛФІЇ РОЗГОРТАЮТЬ ОРГАНІЗАЦІЙНУ ПРАЦЮ

Філаделфія. — Відділи Українського Народного Союзу у Філаделфії та околиці рішили розгорнути широку організаційну працю та до кінця цього року здобути щонайменше 300 нових членів. Рішення винесено на зборах представників окружних відділів УНСоюзу, що відбулися минулої неділі в місцевому Дому Горожан, та якими проводив голова окружних відділів д-р В. Галан, а секретарював п. Бакай. Про теперішні завдання УНСоюзу говорив його головний предсідник Дмитро Галичин, а місцеві організаційні справи з'ясовували організатори пп. Ліщинський і Маланчук та головна радна п-ні Олена Штогрин. В нарадах взяло участь 40 представників з 16 відділів. Під час дискусії приявні одностайно домагалися, щоби Екзекутивний Комітет УНСоюзу поробив відповідні заходи проти неетичного поступування організаторів та представників інших подібних обезпеченевих організацій, які в своїй організаційній праці користуються різними наклепами проти УНСоюзу.

Українське жіноцтво Ню Йорку влаштувало роковини Н. Кобринської

Ню Йорк. — В неділю 4-го листопада тут відбулася Ювілейна Академія для вшанування 100-тих роковин народження Наталії Кобринської. Академію влаштувала Окружна Рада Відділів Союзу Українок Америки та Українській Золотий Хрест в Ню Йорку. На програму Академії склались: вступне слово Іванни Бенцаль, деклямація Тетяни Кобилянської та реферат Катерини Пелеш, на тлі якого відбулася інсценізація оповідання Н. Кобринської, „Пані Шуминська", деклямації Марти Сквіртнянської, Оксани Кобилянської, Лесі Нечипор і Мирослави Федик, та сольоспів Марії Боднар і виступ хору „Боян" під управою проф. І. Недільського. На фортепіяні акомпаніювала — Ольга Дмитрів.

Вояки про Листопадовий Зрив

Заходом Об'єднання б. Вояків в Америці, Відділ у Ню Йорку, влаштовано минулої суботи в Літ. Мист. Клюбі вечір, присвячений пам'яті Листопадового зриву в 1918 році. Згадуючи про про цю важливу подію, полк. А. Валійський закликав присутніх пошанувати вставанням з місць тих, що лягли в боротьбі. Довшу доповідь на тему „Чи живе ще ідея Листопадового зриву" виголосив д-р С. Ріпецький, зупиняючись докладніше над соборницьким характером цієї історичної події.

При кінці полк. А. Валійський подав ще короткий спогад з життя та діяльности одного з найвизначніших українських генералів, Покійного ген. В. Сальського.

НІМЕЦЬКІ ЧЕРВОНІ ЗМІНИЛИ СВОЄ СТАНОВИЩЕ В СПРАВІ ОБ'ЄДНАННЯ

Берлін. — Німецькі комуністи змінили своє дотеперішнє становище, щоби справу об'єднання Німеччини вирішили самі німці, пропонуючи знову передати цю справу чотирьом великодержавам. Нове становище червоних виявлено в листі комуністичного президента Вільгельма Піка до західно-німецького президента Теодора Гойса. Попередні пропозиції комуністів щодо плебісциту в цілій Німеччині, Західна Німеччина приймала під умовою, що Об'єднані Нації провірять і вирішать, чи в Східній Німеччині існують такі демократичні обставини, які дозволили б на свобідне виявлення волі-народу.

НОВИЙ УРЯД БРИТАНІЇ НЕ СПІШИТЬСЯ З ПЕРЕГОВОРАМИ З ІРАНОМ

Лондон. — Впродовж першого тижня своєї влади новий — консервативний уряд Британії не виявив будь-якого поспіху в заходах відновити англо-іранські переговори в справі нафти. Виявляється, що після відвідин іранського премієра Моссадеха у Вашінгтоні та його розмов з президентом Труманом і державним секретарем Ачесоном були приготовані і переслані до Лондону нові американські пропозиції для відновлення таких переговорів, — але виходило б, що вони не дуже задовольняли консервативний уряд. Крім того, Британія може не прив'язувати тепер ваги до будь-якого договору з урядом Моссадеха після того, як той уряд одначе знехтував одним договором. Тимчасом в Ірані комуністична п'ята колона виявляє щораз більше агресивности, що мало бути теж темою розмов премієра Моссадеха у Вашінгтоні.

КОРАБЕЛЬНА КАТАСТРОФА БІЛЯ БРЕМЕРГАФЕН

Бремергафен, Німеччина, 5 листопада. Вчора у віддаленні тільки 15 миль від цього німецького порту трапилася корабельна катастрофа, як американський корабель „Дженерал Герсі", що транспортував 2,993 американських вояків до Німеччини, зударився з новим аргентинським моторовим кораблем „Маіпу", що мав 238 осіб на чердаку, крім вантажу м'яса і збіжжя та інших продуктів. Після зудару корабель „Паіпу" пішов на дно, тоді коли „Дженерал Герсі" був тільки легко пошкоджений та заплив до порту. Всі 238 осіб з аргентинського корабля, включно з капітаном, були врятовані. В рятунковій акції взяв участь „Дженерал Герсі" та німецькі рятункові судна. Врятування всіх розбитків треба завдячувати швидкій рятунковій акції та спокійним водам. Команданти і офіцери так американського, як і аргентинського корабля відмовились дати будь-які вияснення причин катастрофи, заявляючи, що на цю тему буде проголошене офіціяльне вияснення.

В СВІТІ

● Адмірал Флечер, командант американської фльоти, прибув до Лондону, де відбуде наради з шефами штабів британських збройних сил та новим лордом адміралітії, Джеймсом Тамасом.

● В Тайпеї на Формозі розстріляно п'ять осіб, засуджених на смерть за шпигунство в користь комуністичного Китаю.

● Американська авіоматка „Корреґідор" заплила до португальського порту в Лісбоні, привозячи для португальської авіяції відповідну кількість американських літаків, — признаних Португалії в рямках Атлянтійського Пакту.

● Совєтські гранати із значком серпа та молота, з датою 1951, знайдено в здобутому аліянтами від комуністів північно-корейському бункрі.

● Закрито іранський університет в Тегерані після цілої низки студентських заворушень, скерованих проти Заходу.

СВОБОДА — SVOBODA
Український щоденник — UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ГАЛИФЕКС ПРО НЕРОЗЛУЧНИЙ ЗВ'ЯЗОК

Лорд Галифекс був британським амбасадором у Вашинґтоні в час останньої світової війни і впродовж п'яти років з'єднав собі цілковито симпатії американського народу своїм розумом і тактом. Тому й не диво, що коли Англії доводиться тепер переживати нову кризу, переборення якої вимагатиме американської допомоги, ми бачимо в Америці знову лорда Галифекса, який об'їжджає з доповідями університету та різні американські культурні та гуманітарні центри, де звичайно бувають ті, що мають великий вплив на громадську опінію. Це розумна традиція британського народу, щоб висилати в чужі країни таких, які користуються там симпатіями, бо як такі вони можуть краще інших прислужитися своїй батьківщині в політичному, економічному та культурному розумінні. Так треба розцінювати також і теперішнє перебування лорда Галифекса в Америці, хоча формально він тут тільки для підтримки справи висилання англійських студентів на науку до американських університетів.

В той самий день, коли британська княжна Єлисавета завойовувала своєю появою та поведінкою Вашинґтон, в Ню Йорку промовляв лорд Галифекс перед зібранням дуже впливової установи — Товариства Закордонної Політики (Форейн Палісі Асосіейшен). Говорив він на тему конечної потреби не тільки співпраці між Злученими Державами і Великою Британією (а властиво з Британським Камонвелт-ом), але таки потреби нерозлучного зв'язку. Тісну співпрацю, говорив Галифекс, як це дивно не виглядало б, треба завдячувати в першу чергу Кремлеві, Молотовові й тов. Нерезлучний зв'язок диктує одначе аґресивний комунізм, у проводі якого своїть Росія. Галифекс переконаний, що „двобій вірувань", демократичного й комуністичного, потриває дуже довго, себто, що холодній війні кінця не видно. Галифекс надіється, що тісний і нерозривний британсько-американський зв'язок припинить вибух Третьої світової війни, хоча не припинить боротьби з російською аґресією. Він вірить, що американсько-британська спілка, разом з іншими вільними країнами, стане передумовою для перемоги над російським комунізмом. Без цього програ неминуча.

Лорд Галифекс міцно переконаний, що перед Британським Камонвелт-ом та Злученими Державами стоять два важливі питання, які себе зрівноважують: російська аґресія і американський провід. Цей провід це „важкий бизнес", який вже коштував Америці багато жертв крови, поминаючи інше, і коштуватиме ще багато більше. Але раз провід перейшов в американські руки, його вже не можна зрікатись. Провід можна тільки відібрати, що — заявив Галифекс — в цьому випадку, на його думку, ніколи не станеться.

Коли такі думки висловлює така особа, як лорд Галифекс, то, річ ясна, це не тільки його думки. В такому самому розумінні він просив американців не брати собі надто до серця, коли деякі непогамовані особи в Англії дозволяють собі час від часу на проти-американські виступи. Проте різниці між обома країнами були, є і будуть, бо в демократіях це природне явище.

Галифекс стоїть дуже близько до Черчила. Можна догадуватись, що отою своєю доповіддю він тільки підготовляє в Америці ґрунт до того, з чим незабаром прибуде сюди сам прем'єр.

Лорд Галифекс дуже релігійна й високо моральна людина. Як такий він надіється, що дасться врятувати світ від страхіть нової світової війни. Проте сам признає, що становище таке, що „кілька лихих людей" може кожної хвилини таку війну спровокувати. Тому саме його акція розрахована і на цей випадок.

У ВЛАСНИХ СПРАВАХ

Ціла низка редакційних і навіть технічних труднощів, з якими тепер вже майже кожного дня доводиться зустрічатись нашій редакції, заставляє нас знову забрати в цих справах голос на сторінках газети.

Насамперед — справа надсиланих матеріялів. „Свобода", придержуючись своїх традиційних засад „вільної трибуни вільного слова", бажала б піти якнайдальше назустріч усім тим, що в одній чи другій справі хотіли б забрати слово та виявити свою думку. Редакції й самій на цьому дуже залежить, бо це не тільки робить газету різноманітнішою, але й дає їй можність бути тим, чим вона повинна бути: висловом громадської думки і публічної опінії. Але в цих редакційних зусиллях натрапляється на непереможні труднощі, бо більшість надсиланих статтей — це довжелезні трактати, що найменше надаються до інформаційного щоденника на чотири сторінки. До того чим коротша стаття, тим скоріше вона побачить світло денне і тим певніше її прочитає читач газети.

До цеї категорії належить теж спосіб роз'яснювання поодиноких проблем. Більшість дописувачів вважає за потрібне вияснювати їх, доказати б, від початку світу і в ґльобальному маштабі, замість зосередитись речево на точно означеній актуальній справі та простими, короткими реченнями висловити свою конкретну думку.

На подібні труднощі натрапляється теж в дописах з життя громад. На цих дописах нам дуже залежить і ми їх найрадше друкуємо. Але ми не можемо в короткій інформаційній вістці друкувати всіх історій і передісторій; не можемо друкувати жадних завваг, що мають посмак особистих чи групових порахунків, а то й обиди, хоча ми радо надрукуємо навіть гострі критичні завваги, якщо вони будуть речеві, піддержані відповідними речевими доказами, відноситимуться до громадських, а не особистих справ, і — очевидно — будуть підписані. В звідомленнях з імпрез, концертів і т. п. треба стисло держатися суті справи і тої самої речевости. А вже ніяк ми не можемо друкувати виголошуваних на них промов та довжезних резолюцій, що приблизно повторюються на всіх вічах і зборах. З цими основними застереженнями „Свобода" радо і з вдячністю приймає та друкує всі дописи з громад й теж громадам повинно залежати на тому, щоб такі дописи з поодиноких імпрез і подій, як і час до часу систематичний перегляд таких подій був надсиланий до щоденника.

В дописах з громад натрапляється на окремі труднощі в повідомленнях з церковного та парафіяльного життя. Церква належить до нашої громади і нашого життя, але з огляду на наш церковний двоподіл та базуючись на засадах церковної і релігійної толеранції, ми були змушені відступити взагалі від проголошування дописів на ці теми, щоб не викликати пристрастей та антаґонізмів. Натомість ми радо друкуємо повідомлення теж з церковних подій, якщо вони мають загально національний характер.

На закінчення згадати б ще деякі технічні труднощі. Це насамперед — письмо. Статті і дописи треба писати тільки на одній сторінці й чітко, всі імена — якщо писані рукою — найрадше друкувати, а між рядками доконче залишати відповідний відступ для необхідних редакційних поправок.

Підкреслюємо: усім нам повинно найбільше залежати на тому, щоби в газеті забирало голос якнайбільше громадян та висловлювали свої думки на всі теми. Якщо б вони при цьому держались бодай цих основних засад редагування статей і повідомлень, що їх ми періодично пригадуємо, тоді вони разом з редакцією поважно причинилися б до дальшого розвитку і поліпшення свого щоденника, розвиток і високий рівень якого є рівнозначний з розвитком цілої нашої громади і поодиноких ділянок її життя.

Микола Чубатий

Українська наука та українська політика

Новочасна держава запрягає на свої послуги не тільки фізичні сили нації, але в рівній мірі також духові сили. Нерідко важко сказати котрі з них важливіші, щоб новочасна нація могла встоятися супроти загрозливого міжнародного положення. Америка і Совєти вкладають більйони долярів на наукові досліди на полі атомової енергії та її засновування не тільки для оборони держави, але також для розвитку промисловости.

Величезні суми видає новочасна держава на пропаґанду своїх політичних цілей та на наукове узасаднення своїх політичних плянів. Наука стала нині вповні на послуги нації, а давній кабінетний вчений, що студіює мову Гомера чи книги писані клиновим письмом, нині став справді люксусом, на який можуть собі позволити тільки дуже багаті нації, спроможні й на ці чисто теоретичні досліди без практичного значення теж кинути якусь суму грошей. Вбогі нації, зокрема нації, що борються допервa за національне визволення не спроможні на такий люксус в теперішню пору. Тому такі наукові досліди мусять бути відкладені на пізніші щасливіші часи.

Безперечно, що в тенденції — запрягти національну науку на службу політики криється велика небезпека для самої науки, а саме, що наука може затратити науковий критицизм та конечну наукову безсторонність. Така небезпека існує зокрема в тоталітарних державах, де наука не шукає правди, але має вже наперед винайдену правду партійною доктриною, для ствердження якої примушують учених вишукувати докази, хоч би то вони були позбавлені безсторонности. Зразок такого препарування вільної наукової думки є тепер комуністичний світ, а недавно був також фашистівський світ.

Демократичні громадянства не потребують викривлювати правдивих цілей науки, себто шукання об'єктивної правди, одначе й в демократичних громадянствах нація має теж право домагатися від своєї науки, щоб вона не розгублювалася в неактуальних питаннях, часто навіть для визволення нації під теперішню пору безвартісних, але щоб вчений опрацьовував теми актуальні, такі, які мали б стати зброєю в руках для політичного проводу нації. Демократичне громадянство натомість не має права домагатися від вченого доказувати неправду, бо неправдою нація ніколи не визволиться.

Ці думки важливі в нинішні часи для кожної нації, вони в сто разів важливіші для української нації, яка свої скупі матеріяльні та наукові сили мусить використовувати економічно. З другого боку український вчений, якщо тільки його наукове знання може служити нації, мусить свої особисті уподобання класти на пізніше, а опрацьовувати ті теми, які тепер мають вагу для визволення нації.

На основі наукових дослідів трьох останніх поколінь українських вчених усталилися вже основи української науки — історії українського мовознавства, погляди на напрямні української духової культури, напрямні української економіки. Досліди наших вчених за останні сто років ствердили прадавнє походження української мови, незалежної від російської мови. Українська історична наука усталила тяглість української історії від часів антів шостого століття по Христі по нинішні часи. Українська наука усталила, що київська Русь — Україна та її культура це твір українського народу, а не нинішніх трьох народів европейського сходу, українського, російського та білоруського, як це намагається доказувати офіцяльна історіографія большевицької та протибольшевицької Росії.

Українська наука за останні сто літ довела, що своєю духовістю та цілою своєю культурою український нарід зовсім окремий тип від російського народу; в давнині близький до клясичного світу, в нових часах до західнього світу. Українська економічна наука виказала, що Україна [illegible] економічно самовистачальна одиниця, якої економічний розвій століттями гальмувала та нині гальмує Росія своєю колоніяльною політикою.

Українська наука, може більше ніж у другого народу, стала основою для нинішньої української загально домінуючої політичної думки — українського самостійництва та боротьби за визволення України з-під чужинецького панування. Українська наука перекладена на популярну мову, до-

(Закінчення на стороні 3)

В. Нагірний.

Не легковажмо російської „науки"!

Ще в 1946 р. тобто майже безпосередньо по другій світовій війні, з'явилася книжка одного з провідних російських соціологів, проф. М. Тімашева, п. заг. "The Great Retreat". Наскільки мені відомо, в жадному з українських еміґраційних часописів та журналів не було критики цеї „наукової" праці. Саме тому, що автор в своїй книжці, як він сам зазначує в передмові, „розглядає комуністичну революцію в Росії та її наслідки в правдивій історичній перспективі" — не обминути йому України й українців; чи як він це називає „одної з етнічних груп".

Не цікаво на тому місці полемізувати з російською наукою, зрештою, бо була б війна з вітряками, а важне що інше: дайте ще одну можливість українським читачам переконатися, що не лише російський політично-газетний світ є монополістом брехні й перекручування очевидних історичних фактів, та на притаманну росіянам методу розглядати проблеми східньої Европи „суб специє імперії маґні". Такі самі методи та на таких самих принципах розвивається російська наука. І коли першу можна навіть іґнорувати то другу в жадному випадкові ні.

Не роблячи зайвих коментарів, наведу декілька думок автора в дослівному перекладі, а вони говоритимуть самі за себе. На ст. 186 Тімашев, згадуючи про період „українізації", доходить до таких наукових тверджень: „В деяких випадках політика трансформації Росії в мініятюрний інтернаціонал була очевидно „переборщена". Роблено старання, щоб збільшити різниці між „братніми" культурами. Це особливо мало місце в Україні. Перед комуністичною революцією українці в Росії не мали спільної літературної мови, тоді як та частина, що жила під Австрією, могла створити таку. Через великі різниці поміж українськими діялектами, галицька мова була майже незрозуміла для східніх українців. Проте науковці і письменники з Галичини були запрошені на Україну, щоб допомогти створити українську мову, яка так як лиш можливо відрізнялася б від російської; тому, що галицький діялект — це свого роду перехід до польської та чеської мов. Що вони спродукували, було теж чужим для більшости українців".

Чи це не безнадійна іґнорація оця „наукова" брехня?

Знову ж на стор. 370 Тімашев з задоволенням пише про зміну політики щодо „менших братів". А та зміна була за його словами: „відновлення російської національної гордости, та здержання дисінтиграційних процесів, „що їх витворювала переборщена інтер-етнічна політика".

А вже найбільше очевидними стають „ліберально-демократичні" інтенції Тімашева на стор. 380. — де він з гордістю та самопевністю „пророкує" майбутнє в своїй „науковій пісні". Ось які його пророкування: „В замішанні 1917-20 рр. Росія доказала, що вона посідає багато більше єдности, як це думали вороги. Вона (Росія) не була лише аґльомератом провінцій, якою управляв автократ, але політичною організацією, що рівнялася „природній" єдності континенту. Відцентрові сили скоро подолано, так що вже в 1922 р. за винятком західніх граничних земель, Росія знову єдина. В замішанні 1939-40 рр. більша частина західніх провінцій, що їх страчено в 1917-21 роках відзискано — і хоч кінцевий вислід ще непевний — все таки велика правдоподібність існує що за винятком Фінляндії і Польщі (властивої) Росія матиме такі самі границі як в 1914 р. Та більше цікавим є якраз факт, що саме ці границі збігатимуться з тими, що їх Росія вимагала і одержала б, якщо большевики не повалили б Тимчасового Уряду. Той уряд був проголосив незалежність Польщі (властивої) і в Росії ніхто не сумнівався, що тоді вона була уповноважена одержати від Австрії провінції східної Галичини з Львовом і Північної Буковини з Чернівцями. Але ще важнішим фактом є те, що границі є там і цілком певно будуть там; а Росія не буде розв'язана в інтернаціональну спільноту, — бо їй не вдалося прийти на світ."

Наведені думки дають цілком задовільну характеристику не лише „наукової ментальности" Тімашева, але і всієї російської науки. Затаювання кардинальних історичних фактів, дальше, їх модифікація, краще перекручування, а якщо ні одне ні друге тоді зворот до останнього російського арґументу — брехні „з продукцією української мови".

Якщо б одначе ця псевдо-наука не була авторитетом для американського наукового світу, ми могли б її так само прийняти як кожну стару російську пісню та кинути до спільного „котелка" загально-московської брехні. Але це не так! „Дя Грейт Рітріт", а таких книжок є багато, читає кожний американський науковець і студент, що має щонебудь спільного з східньо-европейськими проблемами. Тут здається і лежить причина нашого так повільного поступу в переконуванні американців про слушність нашої постави. Бо й справді, скільки наукових праць з-під пера українських науковців, особливо в ділянках соціяльно-політичній, економічній, появилося за час від другої світової війни? А росіяни прямо засипають американські університети своєю неправдою. Замкнувшися виключно з науковими інституціями в українських осередках, ми зводимо все до організування маніфестацій, видавання деклярацій, та дискусій над буквами „г" і „ґ". Тим одначе не хочу сказати, що це все речі непотрібні як також не бажаю підпорядкувати українську наукову діяльність політичній пропаґанді.

Не думаймо, що американська наука не має впливу на формування американської політики. Вона має і то великий. Не маючи змоги користати з української літератури, американський науковець, щоб навіть і найкращий знавець східньої Европи не в силі збагнути якслід українсько-російських взаємин. Тут треба шукати причин, чому появляються різні абсурди про „сепаратистів", чи порівняння України зі стейтом Пенсилвенія в Злучених Державах.

Вихід з такої ситуації без сумніву є лиш один — а саме зорганізована допомога українським науковим інституціям у виданні наукових праць, особливо з тих ділянок, в яких російська наука найбільше подає неправди. Бо так довго українська проблема і Україна буде в очах американців „сепаратизмом" і „Пенсилвенією", як довго американська наука глядітиме через російські окуляри.

Всім нам добре відомо, що вона ще до сьогодні користає лише з з російських джерел, не здаючи собі майже справи з того, скільки в тих джерелах неправди.

Ставайте членами Українського Народного Союзу, а тим самим і співласниками дванадцяти мільйонового Союзового майна!

Володимир Савченко.

ГЕНЕРАЛЬНИЙ ШТАБ НА ЕМІҐРАЦІЇ

(Присвячую св. пам'яті генерала В. Петрова).

2)

В 1921 р. жили ще в нас деякі надії на те, що може незабаром можуть так скластися обставини, а в першу чергу на Україні, що наша Армія буде знову покликана на рідну землю, щоб продовжувати збройну боротьбу з москалями. І справді: хоч Армія УНР відійшла на захід від Збруча й опинилася в іншій державі, збройна боротьба з червоним окупантом - москалем тривала далі, — повстання на Україні не вгавали. Зліквідовані в одному місці, вони стихійно вибухали в інших місцевостях то тут, то там.

З свого боку генеральний штаб пильно стежив за тим, що робилося на Україні. Він розробив пляни на випадок покликання нашої Армії на Україну та загальної мобілізації там. Тоді наша Армія була не тільки психологічно напоготові, але хоч і за дротами все ж таки пильно працювала над собою, зберігала вояцьку поставу.

Звичайно поодинокі повстанські відділи, що боролися кожний на власну руку, не являли собою великої сили. Зате злучені в ціле, могли стати поважним опертям і допомогою для реґулярної армії. Беручи це під увагу, Головний Отаман Симон Петлюра доручив генералові Юркові Тютюнникові зформувати повстанський штаб. Він мав за завдання об'єднати повстанські відділи на Україні, з метою у відповідний мент підняти загальне повстання. Генерал Юрко Тютюнник вважався найбільше підготованим до цієї ролі. Ще в 1919 р. він провадив успішно збройну бортьбу з червоними, як повстанець і влітї 1919 р. приєднався в районі вузлової станції Жмеринка зі своїми двома повстанчими селянськими дивізіями до Армії УНР. Це сталося у самий критичний для неї мент, під час запеклих боїв з численно переважаючим ворогом. Тож генерал Ю. Тютюнник знав добре обставини на Украінї та мав зв'язки з повстанськими відділами, які продовжували боротьбу на Україні.

Генерал Петрів призначив кількох старшин генштабу для провадження штабової праці в повстанському штабі, а начальником того штабу був призначений генштабу полковник Отмарштайн. Повстанський штаб Ю. Тютюнника мав своїм осідком м. Львів.

Генеральний штаб мав тільки інформації про те, що робиться на Україні.

Та нещастя хотіло, що большевики через своїх аґентів дсвідались про підготовку загального повстання і вжили всіх заходів, щоб завчасно перешкодити цьому. Вже 12-го серпня 1921 р. почалися арешти на Україні організаторів повстання. Одначе не вважаючи на те, що після арештів на Україні мало було вже надії на загальне повстання, все ж таки генерал Ю. Тютюнник рішив продовжувати акцію. З відділом, що складався з вояків, він на початку листопада 1921 р. перейшов польський кордон і рушив до Дніпра. Цей похід, відомий як 2-й Зимовий похід, кінчився невдачею. Правда, залишалися ще неполагодженими різні міжнародні ускладнення в Европі, які могли б стати на користь повстанню суверенної Української Держави. Як відомо, в 1921 р. Антанта не визнавала офіційно большевицької влади.

З огляду на тяжкий матеріяльний стан, начальник генерального штабу звернувся з проханням до Головного Отамана Симона Петлюри, щоб генеральний штаб був перенесений до табору. Бо хоч він стане вже інтернованим, то матиме даровий дах над головою і бодай мізерне харчування. Все це дасть можливість продовжувати працю далі.

І ось у другій половині листопада 1921 р. генеральний штаб переїхав з м. Ченстохова до табору інтернованих воякв Армії УНР, що знаходився в одному км. від станції Каліш і біля $2\frac{1}{2}$ км. від м. Каліш. У цьому таборі за дротами і польською вартою перебувала тоді наша 2-га стрілецька Волинська дивізія і 3-та стрілецька Залізна дивізія. Варто згадати, що командиром Волинської дивізії був генерал-хорунжий О. Загродський, герой першого Зимового походу, що за цей славетний похід має відзнаку Залізного Хреста. Це той генерал, що на провокаційні стріли денікінців біля Думи в Києві 31-го серпня 1919 р. негайно з конвоєм[4]) штабу запорозького корпусу заатакував денікінців і так їх налякав, що вони втекли в паніці і заховалися в цитаделі. Як видно із спогадів генерала А. Кравса, вони знову підійшли до Думи аж о 22 годині і то тільки завдяки невдалим переговорам з ними. Під той час генерал Загродський був заступником командира Запорозького корпусу. Він же й командир калішевської групи інтернованих вояків.

Не вважаючи на всі невигоди, життя в таборі кипіло і не було таке нудне, як у Ченстохові в години поза працею. Ми застали вже там театр, в якому майже щодня відбувалися різні вистави. Взагалі культурно-освітня праця стояла на високому рівні в таборі.

Звичайно, що всі національно-державні свята вшановувалися, а саме: після Служби Божої закінчувалися парадою під духову військову оркестру. Нею керував після повороту з другого Зимового походу сотник Постернацький. Він та ще син відомого корифея українського театру, високий, русявий красунь, сотник одного із славетних кінних полків нашої Армії, — Тобілевич, також учасник Зимового походу, обоє були тимчасово прикомандировані до 1-го генерал-квартирмейстерства генерального штабу.

Любо було дивитися, як наше козацтво стрункими рядами маршувало під звуки бравурних маршів. Земля гуділа від тяжких козацьких кроків. Дивлячися на цих українських орлів, думка мимоволі переносилася в недавнє славне минуле. Хоч були й тяжкі обставини, а були і славні моменти перемог над численнішим та краще озброєнним ворогом.

У таборі панував порядок і взаємна пошана. Яка колосальна різниця, коли порівняти військові табори часів першої еміґрації після відходу Армії УНР за Збруч 21 листопада 1920 р. і табори ДП: не було тоді тієї гризні та політичних групових сварок.

(Продовження буде).

4) Кінна сотня Кармелюцького полку VIII-ої запорозької дивізії.

Мирослав Прокоп

РОСІЙСЬКІ ЕМІҐРАНТИ І УКРАЇНСЬКА ВИЗВОЛЬНА СПРАВА ЗАКОРДОНОМ

IV.

Українсько-російський спір

Спір між Україною і Росією, що триває ось вже триста років — це по суті спір між українським народом і російською великодержавною верхівкою, романовського, ленінського, чи сталінського типу. Це триста років безперервної оборонної боротьби українських народних мас проти російського імперіялістичного насилля і аґресії. Це боротьба за свободу, проти поневолення і колоніяльного визиску. Це боротьба за вільний розвиток людини проти неволі у великодержавній казармі. Це боротьба за право проти безправ'я й насильства. Тому й остаточна перемога українського народу над російською великодержавною верхівкою буде перемогою правди і справедливости. Вона буде також тріюмфом українського і російського народів та вможливить мирне влаштування сусідських взаємин між ними.

Почавши від Переяславського договору, застосував Кремль, як центр імперії, у відношенні до України політику ламання договорів які він сам підписував, політику обману, насильства, поступової аґресії і розкладу зсередини українського народу. На шляху тієї кремлівської політики лежать такі акти як меншиківське народовбивство в Батурині, як будування Петербурґу на запорозьких кістках, як гноєння кошового Кальнишевського в кам'яному мішку соловецького манастиря впродовж 25 років, як здавлювання і деправація української провідної верстви, як тортури над Шевченком, як ганебний Валуєвський указ з 1863 року, як ворожа постава російської демократії, до незалежної України 17-их років, як муравйовське народовбивство в Києві, як задушення російськими білими і червоними багнетами Української Народньої Республіки, як безперервне тридцятьрічне фізичне знищування большевиками українських діячів культури, штучний голод в Україні, тощо. Так само російська великодержавна верхівка ставилася й до інших поневолених народів. Одночасно й свій нарід вона обдаровувала такими „прогресивними" інституціями як відомі „Прікази", зокрема „Пріказ тайних дєл", що на довго перед постанням ГПУ і МВД служив російській провідній верстві засобом пригнічення народу, далі поголовне винищування цілих суспільних груп Іваном Грозним і Петром І., здавлювання всякої поступової думки, при рівночасній дурійці шовінізму і месіянізму („два Рима падоша, а третій — Москва, й четвертому не бить"), стале загарбування чужих земель, оплачуване кров'ю не тільки поневолених народів, але також і російських народніх мас і практиковане і Романовими як і Леніном і Сталіном.

Цікаво, що проти того основного зла російського великодержавного центру в теперішніх еміґраційних „визволителів" поневолених народів СССР, не знаходиться ні слова протесту! Навпаки, вони приймають як моральне і легальне те, що доконане насильствами і на тому будують „єдність" народів СССР. Що ця єдність доконана терором і існує тільки завдяки теророві і без терору розлетиться, — їм це байдуже. Ясно, що усвідомлюючи ці факти, вони тільки на продовженні терору можуть дальшу „єдність" будувати. Різниця тільки та, що усе це погане ремесло цим разом мало б проводитися під вивіскою „демократії". Але ж відомо, що й Сталін завів „демократію" й „демократичну" конституцію.

Паралельно з українським народом, що веде боротьбу на українських землях проти російсько-большевицької великодержавної верхівки, боротьба української еміґрації, — це передусім процес, що його ми ведемо з російською еміґрацією перед західнім світом, за перевагу права і справедливости у відношенні до України, тобто за визнання ним права українського народу на власну державу. Українська еміґрація має шанси щоб процес виграти. За нами не тільки об'єктивна правда, але також наявні, переконливі для кожної, неупередженої людини арґументи.

Передусім наявний факт поневолювання України Кремлем і то не тільки сучасним, але й царським. Наявна також безперервна боротьба нашого народу. Останніми часами російські еміґрантські великодержавники піддають одне і друге під сумнів. Полеміка з ними є зайва, як зайво вчити сліпого про кольори. Натомість важливо, щоб українська наука і публіцистика давала до диспозиції західнього світу, зокрема Америки, певні документи цих фактів. Надто голосна боротьба українського народу на рідних землях, щоб її міг приглушити навіть об'єднаний хор російських еміґраційних націонал-шовіністів і їх союзників!

Сьогодні ми чуємо закиди з російського боку про те, що в 17-х рр. були й українці, які помагали Москві насаджувати большевизм в Україні. Безперечно були. Як сьогодні є Багатирчуки та інші, що їх намагаються нові кандидати на володарів в Кремлі представити як речників волі українського народу. Квіслінґи були серед усіх народів, але їх доля завжди була зв'язана з чужими багнетами. Тому так як Юркам Коцюбинським торували дорогу Муравйови, так само Багатирчуків у Київ вводити б можна тільки на чужих штиках. Російські еміґранти розуміють це і вони приймають як дозволений засіб. Бо їхні надії на притягнення до спільної акції поневолення України представників нової східньо-української еміґрації зазнали ганебної поразки мужньою поставою згаданих українських діячів. Автім ніхто інший як передусім ця нова еміґрація на захід, як і та примусова українська „еміґрація" в Сибір і на Соловецьких Островах, на Біломорських каналах чи на Колимах й Казакстанах — власне вона віддзеркалює справжні прагнення українського народу. Тому й позбулися цих людей большевики, а на їх місце насадили російських колонізаторів. Так само, від впливу на Україну українців хочуть виключити російські демократи, а волю українського народу підмінити Багатирчуками й Штепами. Проте коли тут справді, як читаємо в російській пресі, йдеться про вільний вияв волі українського народу, то чому такий страх панує в російських еміґрантів перед тими, що є власне кровною і духовою єдністю цього ж народу, а їхній примусовий стан (еміґрація, концтабори й заслання) постав якраз в результаті того, що існуючий большевицький режим іменно їх боявся визнати речниками українських мас? Звідки така підозріла єдність в підході; в методах і цілях в засуджуваного російськими еміґрантами большевизму і в них самих? Врешті що це має спільного з демократією?

Цей запит треба поставити також перед тими американцями, які є приятелями нової російської тюрми народів. Він тим більше тут на місці, що, побіч своєї великої території, колосальних багатств, працьовитих мас і величезного організаційного таланту, Америка стала великою власне в результаті ідеї і практики свободи. Сьогодні чуємо, натомість, від деяких американських теоретиків про те, що гасла свободи віджили і що їх Америка мала б тепер підміняти вимогами „рівноваги сил" у світі. Але така теоретична концепція, перенесена з теорії в практику, мала б означати не тільки повне пірвання з американськими традиціями свободи, але була б апріорною згодою на т. зв. двоподіл сфер у світі і акцептувала б факт терористичного поневолення мільйонів народів другим партнером „рівноваги", тобто Росією. І то тоді, коли по всьому світі проходить не тільки могутній подих національної ідеї, але також її переможний похід, коли впродовж останніх повоєнних років відроджуються все нові колоніяльні народи, коли на наших очах валяться передостанні колоніяльні потуги Голяндії Франції і Великобританії, врешті тоді, коли большевики, використовуючи факт колоніяльного імперялізму заходу, ідеєю національного і соціяльно-

(Закінчення на стор. 4-тій)

ВАЛЕНТИНА ПЕРЕЯСЛАВЕЦЬ

Львівський Оперний Театр під дирекцією Блавацького. Грають Пер Ґінта. Полилися перші звуки чарівної музики Ґріґа. Починається вистава. Затоплююся у змісті цеї чудової норвезької леґенди. Бачу, якби це ділялося нині: на сцені прімабалеріна харківського Театру Опери і Балету, а тоді Львівського Оперного Театру — Валентина Переяславець.

Можна говорити, терпіти та радіти без слів. Всі ці почування віддавала вона своїм танком. Це не був бездушний танок — це була гра душ, що відбивалася у кожному кроці танечниці, у її одуховленому виразі обличчя. Забувалося про те, що доводиться переживати у цю пору, що ось-ось треба буде покидати все дороге та рідне та їхати у безнадійну дорогу. Жилося цих кілька годин фантазією змісту, музикою та балетним танком — у такому незвичайному виконанні.

Закінчилось... Тихо — під враженням вистави розходилися люди у темний Львів.

Блаженний репертуар прімабалерини Переяславець був дуже багатий. Тільки у Львові бачили ми її в Копелії, Дон-Кіхоті та у всіх операх, між іншим у Вальтурґєвій Ночі („Фавст"). Не згадуючи вже надзвичайного багатого репертуару у Харківському Театрі та у самостійних виступах. За свої креації вона збирала всюди щирі признання та симпатії.

Сталося те, чого ми боялися. Треба було Прімабалерині Переяславець кинути своє улюблене мистецтво та виїхати, як і тисячі інших.

Опинилася в таборах Німеччини. Але навіть це життя не вбиває її мистецького духа. Виступає на концертах у багатьох таборах. Організує балетну групу та виступає з нею у Баден-Баден. Це дало можливість бачити своїм та чужим наші танки — бо це була Олімпіяда ДП у французькій зоні.

При цьому з питомою собі енерґією організує з таборових дітей та молоді балетну школу; спершу в Інґольштадті, згодом в Мюнхені. Хоч дуже невідрадні були обставини, проте вона добивається великих успіхів. Мали ми нагоду бачити виступи учнів на балетному вечорі в Тижні Української Культури в Мюнхені.

Після приїзду до ЗДА Переяславець живе в Филаделфії в дуже неприятливих умовинах. Не було нагоди налагодити зв'язки з американським балетним світом. Нині це вже минуло. Про Прімабалерину Переяславець дізналися балетні діячі та запросили як педагога до одної з найбільших шкіл Карнеґі Гол в Ню Йорку. Її лекції відвідують танцюристи таких балетних ансамблів як „Ню Йорк Сіті Балет", „Балет Тієтер", Балет де Рус де Монте Карло", „Метрополітен Опера".

Але п-і Переяславець має свою велику мрію. Виховати балет для України. Дорога до цього школа балетного танку для українських дітей, що веде її вже другий рік в Ню Йорку та Нюарку. Висліди має дуже гарні. Бачили ми це на виступі учнів літом ц. р. та на виступі на 25-річному ювілеї прімабалеріни Переяславець в Літературно-Мистецькому Клюбі в Ню Йорку в жовтні, ц. р.

Валентина Переяславець

На цьому щирому святі почули ми з уст дир. Театр. Студії Йосипа Гірняка про цілу життєву кар'єру ювілятки, її заанґажування зразу по скінченні високої балетної школи як прімабалеріну в Харківському Театрі Опери та Балету. Успіхи, багатство репертуару. Доповідач зазначив, що п-і Переяславець цінить високо український народний танок. Він виходить в її укладі та виконанні у повному, незвичайному блеску.

Бажаємо п-і Прімабалеріні Переяславець виступити з повним успіхом, що станеться напевно не тільки на американській сцені, але й в українському Театрі Опери та Балету в Києві і Львові — враз з вихованим нею балетним ансамблем.

Тепер п-і Переяславець належить до найліпших педагогів Ню Йорку; це визнають найвизначніші американські сили.

Ірина Домбчевська

Українська наука та украніська політика

(Закінчення зі сторони 2)

ступну мільйонам українців, стала джерелом їх політичного переконання, національної гордости та національного завзяття.

Ту свою традиційну ролю в житті українського народу мусить українська наука далі вести, зокрема нині в часи, коли остаточно вирішується справа повного визволення українського народу як нової державної самостійної нації на сході Европи. Тому тематикою нинішньої української науки мусить бути все, що українське самостійництво обґрунтовує, що обґрунтовує ці ідеали, за які нині бореться український нарід.

Український нарід бореться нині за самостійну Україну, тому українська наука не може нині бавитися в студії федералізму чи тих діячів, що федералізм з Росією ставили в основу свого політичного думання. Український нарід нині бореться за християнську Україну потоптану російським атеїстичним большевизмом. Український нарід нині став першою когортою новочасного хрестоносного походу проти атеїстичного комунізму, тому українська наука не може в нинішні часи ослаблювати енергії українського народу студіями українського вільнодумства, релігійної байдужости а навіть ворожости до християнства.

Безперечно, що в історії української науки ми мали теж українських матеріялістів та релігійних лібералів, що у свій час, час хуторянства та заскорузлости, могли навіть ставати в результаті ферментом для пожвавлення національного життя. Та це був переходовий дух даної епохи.

Ми порушуємо ці проблеми нині тому, що серед деяких кіл українських науковців появилася незрозумілі тенденції якраз нині, коли український нарід бореться за самостійну та християнську Україну, на перше місце своїх студій видвигати досліди над Михайлом Драгомановим незаперечним пропаґаторм федералізму та релігійної байдужости серед української інтеліґенції.

Було б хуторянством не добачати великих заслуг Драгоманова у введені українства у західню Европу. Пропаґоване ним релігійне вільнодумство безперечно зрушило заскорузлість зокрема серед західних, але рівночасно його праця дала в результаті тисячі безбожницької інтеліґенції, що своїм світоглядом стали м'яким ґрунтом для комуністичного атеїзму.

Мовна свобода в часи указів Валуєва та Иосифовича була начальним українським політичним домаганням Драгоманова, співпраця з російською демократією та федералізмом з Росією політичною мрією. Вони теж стали в поважній мірі причиною, що в р. 1917 федералізм став пануючою політичною програмою серед найкращих патріотів української землі. Від того часу український нарід вже відбув дорого заплачену практичну лекцію співпраці з російською демократією, лекцію федералізму. Студії над Драгомановим, на нашу думку, слід відкласти до часів вільної Української Держави.

Другий факт, що стає не менше загрозливим — це помічена затрата зв'язку молодого покоління істориків з історичною наукою попередніх трьох поколінь. Серед молодого покоління нині помітний брак знання історичних осягів трьох попередніх українських поколінь. Коли один із молодих українських істориків у своїй доволі претенсійній статті: „Народ Та Нація Як Елементи Української Історії" (Українські Вісті, Ульм, ч. 25/1951) таке пише „**Держава Володимира та Ярослава не була ані „українська" ані „російська" (московська) в модерному розумінні; це була спільна східньоевропейська держава доби патримоніяльної монархії, себто коли ще не існувала національна диференція, як держава Карла Великого ...,**" то автор тої статті мабуть несвідомий, що він на цілю милю відійшов від усталених вже історичних засад української новочасної історіографії, а слово в слово повторює це, що нині за засаду приймає большевицька історіографія та некомуністичні російські історики, от хочби Ю. Вернадський.

На цій саме історичній доктрині про спільну власність Київської Руси-України та її культури збудована ціла російська ідеологія трьох народів я одної російської нації. Таж новий гимн Совєтського Союзу співає про спільну Русь, що видала три народи. Та ж московський патріярх вважаючи себе зверхником над православними росіянами, українцями та білорусами титулує себе патріярхом московським і всея Руси.

Ми стоїмо перед загрозливою ситуацією, що молоде українське покоління часто навіть дуже ідейне стане затрачувати зв'язки з усталеними засадами української науки та нерідко всупереч своїй добрій волі стане працювати не на благо визволення українського народу.

Українська наука мусить своїми поглядами найти тісний зв'язок із результатами тої української науки, що у висліді створила українську самостійницьку ідеологію. Звідси логічна консеквенція, що на чужичі треба конечно потворити осередки наукових студій під проводом вчених старшого покоління. Такий осередок україноназвчих студій мусить скоро повстати теж в Америці; він координував би українські наукові студії з огляду на актуальність тематики та з огляду на тісний зв'язок тих студій з осягами української науки трьох попередніх поколінь українських вчених. Для молоді виринає конечна потреба утворити університетські студії українознавства, коли нове покоління має стати продовжником тої науки, яка нині єдина на потребу української нації. Такий український науковий осередок повстане в Ню Йорку, коли Наукове Товариство ім. Шевченка набуде Дім Української Культури.

УВАГА! НЮАРК, ІРВІНҐТОН, ГІЛСАЙД, ЕЛІЗАБЕТ, КАРТЕРЕТ, БЕЙОН, ВІПАНИ, ПАСЕЙК І ВСІ ДАЛЬШІ І БЛИЩІ ОКОЛИЦІ!

Всі знають, що наайкраще і найвеселіше можна провести вільний час на вечорницях уладжуваних

ОРГАНІЗАЦІЄЮ ОБОРОНИ ЧОТИРЬОХ СВОБІД УКРАЇНИ, 1. Відділ в Нюарку, Н. Дж.

ДРУГІ ВЕЛИКІ ОСІННІ ВЕЧОРНИЦІ

: відбудуться :

В СУБОТУ, 10. ЛИСТОПАДА 1951 Р.

в салі „Чорноморська Січ", 506 18-та Еве., в Нюарку

Початок: год. 8-ма ввечорі. Вступ $1.00

Музика: п. БОСОГО.

Смачний—домашний і дуже дешевий буфет під зарядом Вп. Пань.

В часі забави гарні несподіванки!!!

Всіх, хто бажає добре забавитися провести вечір в дуже веселому і гарному товаристві радо вітає на вечорницях Комітет.

„БАЙКАР"

Глібів, Гребінка, Манило...
Як це велично звучить!
Слава про мене б гриміла —
Тільки народ щось мовчить...
„Запоріжжя сміється" (стор. 29).

Нещодавно вийшла друком нова книжка Івана Манила

„ЗАПОРІЖЖЯ СМІЄТЬСЯ"

(Гуморески, поезії, епіграми, пародії)

Ще колись Колерідж сказав: „В епіграмі, як у бджоли, повинно бути три елементи: жало, мед і малий розмір". Переважна більшість творів Івана Манила відповідають цим вимогам.

Замовлення і гроші надсилайте на адресу автора:

ІВАН МАНИЛО
P. O. Box 3576
Philadelphia 22, Pa., U.S.A.

ІВАН МАНИЛО

В нього можна замовити й інші цінні видання: „Гість і господа" — нова книга Мих. Ореста, „Муза" — оповідання В. Чапленка, „Правдоносці" поезії Я. Славутича, „Спрага" поезії Я. Славутича, „Січ і відсіч" байки І. Манила, „Колючий сміх" байки І. Манила, „Постріли з пера"—гуморески І. Манила, „Апостоли"—поезії В. Барки, „Крилата жінка"—оповідання О. Раня, „Українсь.-франц. словник" Т. Науменка, „Недостріляні" —спогади С. Підгайного, „Поєдинок з дияволом"—повість Ол. Гай-Головка, „День гніву"—повість Ю. Косача, „Біля машини"—оповідання В. Винниченка, „Вибрані байки та притчі"—збірка творів П. Гулака—Артемовського, Л. Боровиковського, С. Гребінки, Л. Глібова, Ів. Франка, Б. Грінченка, В. Самійленка, С. Пилипенка та Ів. Манила.

Хто надішле на вищезгадані книжки невелику суму грошей або хоч одного доляра чи англійського фунта, той одержить безплатно такі твори: „Генерал"—комедія-сатира І. Багряного, „Полум'яна земля"—вірші П. Карпенка-Криниці.

Також приймається замовлення і гроші на видання книги „БАЙКАР" Івана Манила. Книга буде добре видана і матиме понад 100 оригінальних байок. — замовлення виконуються негайно!

Увага! Українці Ню Йорку, Бруклина, Бронксу, Асторії, Йонкерсу, Нюарку, Джерзі Сіти Байону та цілої Метрополітальної Округи!

Закликаємо Вас на ВЕЛИКУ УКРАЇНСЬКУ

МАНІФЕСТАЦІЮ

За визволення України та проти російського і комуністичного імперіялізмів

В НЕДІЛЮ, 11. ЛИСТОПАДА 1951 Р. (SUNDAY, NOV. 11, — 2 p.m.)

в залі Мангеттен Сентер (Manhattan Center), 311 Вест 34. вулиця

В НЮ ЙОРКУ

→ Початок Маніфестації в год. 2-гій пополудні. ←

Під час Маніфестації промовлятимуть визначні американські і українські представники.

ВСІ НА ВЕЛИКУ УКРАЇНСЬКУ МАНІФЕСТАЦІЮ 11-го ЛИСТОПАДА!

Український Все-Громадський Маніфест. Комітет.

ВЖЕ ПОЯВИВСЯ КАЛЕНДАР У. Н. СОЮЗУ НА 1952 РІК!

Вже появився і є в продажу великий

КАЛЕНДАР—АЛЬМАНАХ

УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

НА 1952 РІК!

Новий Альманах УНСоюзу—це велика на 160 сторін книга в мистецькій окладинці та на прекрасному папері. В ній, крім календаря на 1952-гий рік із зазначенням всіх українських та американських церковних і національних свят та крім історичного календаря, поміщені такі вірші, оповідання, спомини та статті: **Євген Маланюк:** Ісход II. (поезія); **Остап Тарнавський:** Мовчу (поезія); **Л. Мишуга:** В історичний момент; **Д. Галичин:** Моральна допомога поневоленій Україні; **Іван Смолій:** До нових берегів; **В. Барка:** Океан (поезія); **д-р С. Демидчук:** Слідами українських піонерів; **К. Туркало:** Процес Спілки Визволення України; **М. Босслав:** Їх наказ; **В. Січинський:** Історичний скарб України в Ню Йорку; **В. Сосюра:** Любіть Україну! (поезія); **Отар:** Як перед 175 роками; **Г. Герман:** Український Народний Союз; **д-р С. Баран:** В світ за очі; **Б. Бора:** Я—журавель (поезія); **Яр Славутич:** З поеми „Донька без імени" (поезія); **А. Драган:** Розвиток робітничого руху в ЗДА; **І. Кедрин:** Нова українська еміграція в ЗДА; **д-р І. Раковський:** Проф. М. Грушевський у Львові; **Л. Луців:** Романи й повісті; **Р. Купчинський:** Перший стріл з рушниці; **Марія Струтинська:** Зустріч із людиною; **В. Блавацький:** Театральне життя у Львові; **М. Островерха:** Перші польські вибори в Галичині; **О. Тарнавський:** Подвійне життя; **д-р Б. Базилевич:** Княжі лови; **Ікер:** Новоприбулі; **М. Понеділок:** Обід собачий; **М. Подорожний:** Міранда; **Д. Кулик:** Гречаники; **І. Колосів:** Американський театр; **В. Оренчук:** На твердій основі. В тексті кілька ілюстрацій.

Ціна Календаря, не зважаючи на величезні кошта видання, ТІЛЬКИ ОДИН ДОЛЯР!

Тому що тираж Календаря обмежений — поспішайте із замовленням! Члени УНС можуть замовляти Календар у своїх Відділах. Безпосередні замовлення висилати разом з грошевою належитістю на адресу:

"SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

НАШ КУЛЬТУРНИЙ РЕФЕРЕНДУМ

Проголошуємо дальшу листу тих, які своїм замовленням на новий суспільний тижневик літератури, мистецтва і культури, що має появлятися як недільне видання „Свободи" від початку наступного року, виявили своє бажання піддержати наш суспільний культурний проґрес.

ЛИСТА ч. 11.

Антоняк Анна
Балій Петро
Бакусович Михайло
Березюк Мирон
Білан Олександер
Бішко Іван
Богуш Сергій
Бортник Данило
Бродик Степан
Василик Микола
Васьків Михайло
Вахомський Іван
Верхолюк Осип
Вовк Наталка
Волосевич Павло
Воранчук Надія
Галюк В.
Ганічак Р.
Гарванко Михайло
Гасій Василь
Гладкий Лідія
Гнатчук Н., д-р
Гнип Федір
Головід Богдан
Горбець Андрій
Гриценко Григорій
Гусар Василь Х. Б.
Гук Василь
Ґеба Григорій
Ґорчинський А., д-р
Демцьо Михайло
Діяк Володимир
Довгань Іван
Доманицька Галина
Івашків Микола
о. Іващенко Семен
Каршень Володимир
Кашинська Ганна
Квасницький Теодор
Керницький Іван
Кіґічак Андрій
Кий Василь
Кинш Роман
Коваль Михайло
Кондратюк Євген
Копистинський Михайло
Коритенський Іван
Котельницький Петро
Козак Андрій, д-р
Кривенко Олександер
Криса Василь
Куземський Іван
Кузьма Мирон
Курило Євген
Куровицький Ераст
Кушнір Риман
Литвин Осип
Личик Н.
Лісевич Михайло
Луцьків Іван
Мазуренко Іван
Маланчук Осип
Марко Павло
Масний Іван
Матковський Осип
Мельничук Теофіль
Миска Володимир
Мицак Василь
Мілянський Сильвестер
Мірчук Микола
Мороз Петро
Олексин Андрій
Оменціневський Олександер
Опиханий Ліліян
Остапюк Ярослав
Пашковський Богдан
Пеленський Володимир
Петренко П.
Підгірний Михайло
Пiнковський Всеволод
Пiнковський Нестор
Полотнянка Мирослав, д-р
Помилуйко Клавдія
Попель Ярема
Попович Лев
Починок Василь
Придун Олена
Прилипа Дмитро
Приплесь Микола
Прядка Антін
Рижевський В.
Руда Марія
Рушицька Наталія
Сабатюк Василь
Сенчишак Ярослав
Сенчишин Теодор
Сіяк Оксана
Соловей О.
Сохан Володимир
Стасів В.

• РЕАЛЬНОСТИ •
• БИЗНЕСОВІ НАГОДИ •

2-ФАМІЛІЙНИЙ ДІМ з 4 і 5-тьома кімнатами, центральне огрівання, всі уліпшення. Близько фабрик. Ціна $10,500. Кличте аґента:
ELizabeth 3-6861
або Linden 2-2930.
LINDEN, N. J.

НА ПРОДАЖ ФРИЗІЄРНЯ
в доброму місці
з добрим оборотом.
Чинш $40.
48 East 7th Street
New York, N. Y.

ПОВІДОМЛЕННЯ

Товариство Українських Інженерів в Шікаґо організує **ВЕЧІРНІ КУРСИ креслення**, які тревати будуть два семестри.

Навчання: два рази по дві години в тиждень від год. 7:30—9:30 вечером. Кошти курсів будуть виносити около 5 долярів в місяць від особи. Місце Курсів: **Парохіяльна Школа при вул. 2234 W. Rice St., Chicago,** Зголошення на курси приймається в канцелярії Ліґи Американців Українського Походження при вул. 2247 W. Rice St., число телефону **HU 9-4450,** — від понеділка до суботи від год. 5-ої до 9-ої вечером, а в неділю від 12-ої до 1:30 вполудні. — Початок курсів буде оголошений по зголошенні достаточної кількости учасників.

Управа Товариства.

ТЕХНІЧНЕ КРЕСЛЕННЯ

Даю індивідуально і в групах лекції з технічного креслення, перевишколюю особи обох родів з невідповідним фахом на технічних креслярів (draftsman, tracer), які сьогодні дуже пошукувані і добре поплатні. Поради:
Ing. K. CERKEVICH,
350 Grove St., Jersey City, N. J.
або КНИГАРНЯ „ГОВЕРЛЯ"
East 7th Street New York City

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ, БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА—ЦЕ СИЛА

ПАЧКА
МИСТЕЦЬКИХ РІЗДВЯНИХ КАРТОК
за $1.00
Серія різдвяних карток мистця Проф. М. Бутовича — 12 штук враз з ковертами та оплатою пересилки — тільки за одного доляра.
Замовлення з належитістю слати:
Ukrainian Publishing Co., P. O. Box 235, Cooper Sta., New York 3, N. Y.

ПРИЙМАЄТЬСЯ ЗАМОВЛЕННЯ НА НЕДІЛЬНЕ ВИДАННЯ „СВОБОДИ"

НОВИЙ ТИЖНЕВИК ЛІТЕРАТУРИ, МИСТЕЦТВА І КУЛЬТУРИ

Український Народний Союз, виконуючи постанову свого Головного Уряду, винесену на рекомендацію Редакції „Свободи" на річних нарадах в березні цього року, плянує почати з днем 1-го січня 1951-го року видавання недільного числа „Свободи", як окремого тижневика літератури, мистецтва і науки. Тижневик буде ілюстрований та виходитиме під редакцією окремої Колеґії, до участи в якій будуть запрошені найвидатніші українські культурні, мистецькі і наукові сили в цій країні і закордоном.

Передплату на тижневик встановлено дуже низьку, щоб тільки могти покрити найконечніші основні кошта видавництва. Вона виноситиме:

1. Для членів УНСоюзу і передплатників щоденника „Свобода": річно — $3.75; піврічно — $2.00; чвертьрічно —$1.25.

2. Для нечленів і непередплатників щоденника: річно — $5.00; піврічно — $2.75; чвертьрічно — $1.50.

Поодиноке число в продажу коштуватиме 12 центів.

Покищо — приймаються тільки самі замовлення, без грошей.

Тільки виповніть подане внизу зголошення, витніть його та перешліть на адресу „Свободи".

До: SVOBODA, P. O. Box 346, Jersey City 3, N. J.

ЗАМОВЛЕННЯ

Прохаю зарахувати мене до передплатників тижневика літератури, мистецтва і культури, що має появитись як окреме недільне видання „Свободи" від початку 1952-го року. Передплату на тижневик зобов'язуюся вислати негайно, як він почне появлятися.

(Виповніть по-англійськи!)

Ім'я і прізвище ______________________

Адреса: ______________________
(№ & Street) (City) (State)

____
(Date) (Signature)

КОНФЕРЕНЦІЯ УВАН

(Закінчення зі стор. 1-шої).

зволення українського народу з суспільно-політичного ярма, що відбилося в книжці Юліяна Бачинського в справі політичної незалежности — „Україна Ірредента", хоч ця ідея в самого Драгоманова не була розвинена. Вплив М. Д. в Галичині був більший ніж на Україні під Росією, коли він пірвав зв'язки з київською Старою Громадою, яка керувала народніми справами у східній Україні. Хоч Д. був дуже гострим критиком як учитель для галичан, то галичани були дуже близькі його серцю. Під його впливом зорганізувалася там Українська Радикальна Партія, якої члени, Драгоманові учні, дали допомогу при зорганізуванні Національно-Демократичної Партії. З часом прийшла реакція значної частини українського громадянства проти його суспільних теорій про спілку вільних громад, а це викликало потребу вглиблюватися в писання М. Д., якого духова спадщина ще досі не зібрана. З уваги на змінені відносини приходить серед теперішнього громадянства зміна у відношенні до Драгоманова. Починає прийматися зрозуміння критицизму патріотичних мітів і поширення вселюдських ідеалів М. Д. і тим він став істориком не тільки минулого, але й майбутнього України.

В своєму заключному слові проф. М. Ветухів зазначив, що М. Драгоманов стояв на національних принципах і був проти фальшивих всесвітників.

МИКОЛА ЧАЛИЙ, оперовий співак-бас, що виступить в ролі Кочубея в опері Чайковського „МАЗЕПА". Опера буде виставлена в Карнеґі Голл в Ню Йорку у вівторок 6-го листопада та в залі Музичної Академії у Филаделфії, в п'ятницю 9-го листопада. Початок вистав в обох випадках в год. 8:15 ввечорі. Білети вступу можна набувати в касах при вступі до Карнеґі Голл та Музичної Академії, як теж в місцевих українських осередках.

Російські еміґранти і українська визвольна справа закордоном

(Закінчення зі стор. 3)

го визволення осідлали для себе величезний китайський народній масив!

З чим в **такій** ситуації вибираються такі опікуни російських імперіялістів обороняти перед сталінським наступом, чи, як треба проти нього наступати? З якою великою ідеєю правди і поступу? Чому підмінюють вони її реакційною концепцією „поділу сфер" і апріорного дозволу для російських великодержавників завести нову тиранію на сході Европи і великих просторах Азії? Чи не кине це темної тіні на Америку, чи не відверне це від неї симпатії поневолених народів, чи не буде це вітром на сталінські вітрила? І чи не вийде це на шкоду самій Америці?

Імпонуюча постава існуючих українських політичних угрупувань на еміґрації до російських реакційних проєктів, створила нову ситуацію для росіян і для всього західнього світу. Вона тим більш серйозна, що має місце в той час коли в Україні йде дальша оборона української національної ідеї і держави. Боротьба ця ведеться там зарівно українським письменником, що захищає вільний український дух від дурійки російського націонал-шовінізму, як українським селянином і робітником, що боронить ся від окупантського грабування, як і українським повстанцем і підпільником. Це є боротьба всього народу у одному фронті за державну незалежність і за соціяльну волю та економічний добробут.

Боротьба ця не звернена проти якогось народу, зокрема проти російського, бо нарід той жити може без України, бо багатств у нього чимало. Річ тільки в тому, щоб нарід той як і укаїнці та інші поневолені народи СССР дістали справді шанси вільного влаштування свого буття, без насильства і терору московського імперіялістичного центру. Це є боротьба за перемогу нового ладу на тих теренах і за справжню, добровільну рівновагу сил, що спиратиметься не на багнетах, але на добрій волі і співпраці народів. Це не пульверизація сходу Европи і Азії, — це, навпаки, шлях до їх об'єднання, зокрема шлях до економічної співпраці. Це також шлях до перемоги поступових ідей заходу на тих теренах. І, що найважливіше в теперішній ситуації — це шлях до тривалого миру між Україною і Росією, як вільними, державними народами. Мета яку можна досягнути тільки твердою і впертою поставою українського народу і української еміґрації.

Ми не маємо ніяких шансів в кого це не було б випросити українську державу. Єдині наші шасни — це її вибороти. Тут, поза межами України ця боротьба має інші форми, як на рідних землях. Але політична акція в обороні українського народу є також боротьба. Своїм однодушним, об'єднаним і мужнім ставленням в обличчі наступу російської реакції всі українські політичні середовища зробили добрий старт. Треба тільки в тому витримати. Кінець

НОВІ ІМІҐРАНТИ

Дня 7-го листопада приїдуть кораблем „Дженерал Гаан" до Ню Йорку на ашуранси ЗУАДКомітету такі особи:

Чакерт Аніта; Базалай Марія, Микола, Анна; Ільків Анна; Гах Іван; Юрків Пилип; Куземка Андрій, Софія; Німець Анна; Позняк Василь; Садовий Володимир, Ніна; Переходько Іван; Садовий Вероніка, Володимир; Марвин Григорій, Наталка, Юрій.

(Додаток до звідомлення про осіб, що прибувають дня 6-го листопада 1951 р. кораблем „Дженерал Тейлор" до Ню Йорку на ашуранси ЗУАДКомітету):

Багатюк Микола; Бойко Андрій; Гайдук Володимир.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

РАЧЕСТЕР, Н. Й. — Місячні збори Тов. У. Н. Дому, від. 316, відбудуться в четвер, 8. листопада, в год. 8. ввечорі, в Тов. Домі, 831 Джозеф Евеню. Проситься всіх членів прибути на означений час. На цих зборах буде номінація на уряд на рік 1952. — І. Свереда, гол.; П. Ковтун, кас.; В. Гавриляк, фін. секр.; В. Іванців, рек. секр.

ШІКАҐО, ІЛЛ. — Бр. св. Юрія, від. 379, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться 11-го листопада в год. 12. вполудне в Домі Від. УНС, 845 N. Western Ave. Члени, що довгують за вкладки, якщо не прибудуть на збори і не вирівняють довгу, будуть суспендовані, бо відділ не може дальше за них оплачувати вкладок. — Г. Вобик, предс.; М. Сеньків, кас.; В. Пилипів, секр.

• Професійні оголошення •

Dr. S. CHERNOFF
223 — 2nd Ave., (Cor. 14th St.) N.Y.C.
Tel. GRamercy 7-7697
Острі й довгочасні недуги чоловіків і жінок. Шкірні. X-Ray. Роздуття жил лікуємо без операції. Переводимо аналізу крови для супружих дозволів. — Офісові години: Щодня від 10 рано до 6:45 ввечорі.
В неділі від 11 до 1 попол.
Егзамінація $3.00.

Д-р М. МАЙЗЕЛЬ
лікар зі старого краю, говорить по українськи, багато років успішно лікує гострі й застарілі недуги мужчин і жінок, недуги нирок і сечового міхура, ніг та загальне ослаблення. Лічення застриками пеніціліни та інших лікарств. Аналіза крови, сечі і інших виділень. Аналіза крови для супружих дозволів.
107 E. 17th ST., NEW YORK CITY
коло 4-ої Евеню і Union Sq.
Години: Щодня від 10 рано до 1 попол., від 4—7 веч., в неділі від 11—1 попол.
ЕҐЗАМІНАЦІЯ $3.00.

Dr. Med. R. TYLBOR
59 East 3rd St. (коло 2nd Ave. N.Y.C.
Tel. GRamercy 5-3993
Внутрішні недуги. Flouroscopy. X-ray Electrocardiograph, Analysis. Переводимо аналізу крови для супружих дозволів.
Офісові години: щодня 1-3 і 5-8 p.m.
В неділі від 10-2 попол.

ІНТЕРЕСНЕ ДЛЯ МУЖЧИН

Молодечих радощів бракує часто мужчинам перетомленим, вичерпаним зі сил або нервозним. У деяких випадках завважали, що недостача належних або вистачальних вітамінів в щоденних стравах була причиною недостачі енергії або бадьорости. Це було причиною, що мужчини не мали радощів, якими вони з природи мали втішатися.

Важливими є звідомлення від таких, що зазнали незвичайного добродійства від нової вітамінової пігулки, званої TRI-X. Ця пігулка, як провірено, містить в собі мінімальну щоденну вимогу важливої вітамінової енергії для кожної дорослої людини. Багато людей є просто здивованими, як оця сполука вітомінів стає в пригоді природі при витворюванні нової енергії й життєздатности.

За окремою умовою читачі цеї газети можуть набути TRI-X, коли вишлють оце повідомлення до OREGON DRUG PRODUCTS, Dept. 91, Box 762, Peekskill, N. Y. Звідти пішлють їм негайно пачку за $3.50 відворотною поштою. Не треба посилати грошей — заплатіть просто листоноші при доручені.

Імя ______________________
Адреса ______________________
Місто ______________________ Стейт ______

ДОБРІ ВІСТІ ПРО СИВЕ ВОЛОССЯ

Якщо ваше волосся сивіє, ви зрадієте, коли довідаєтесь, що вже з'явився новий лік під назвою NUVIDA і що на диво помагає позбутися сивини. Треба тільки раз на день натирати його малою кількістю ліку. Натирайте доти, доки волосся не дістане бажаного кольору. Хто його вживає не може надивуватися, як легко можна новим способом відтворити природне волосся з молодечим виглядом.

Читачі цієї газети можуть купити дві пляшки цього ліку за $4, хоч окремо вони коштують по $2.50. Треба тільки надіслати цей вирізок до TRYSAN CO., Box 226, Dept. 67, Peekskill, N. Y. Не посилайте грошей, а заплатіть просто листоноші 4 доляри та ще вартість пересилки. Зробіть же негайно, бо кількість ліку обмежена.

Імя ______________________
Адреса ______________________
Місто ______________________ Стейт ______

ВЕЛИКА НОВИНА ДЛЯ ХВОРИХ НА РЕВМАТИЗМ І АРТРАЙТИС

ЦІ НЕДУГИ МОЖНА ТЕПЕР ВИЛІКУВАТИ.

Численні відгуки доказують, що болі, викликані ревматизмом, артрайтисом, напухлими суглобами, сціятикою і невритом, можуть бути швидко вгамовані новим ліком КО-НАЛ (CO-NAL). Тисячі хворих, що почували себе безнадійно, тепер радісно розголошують, що вони вперше відчули справжнє полегшення. Багато з них кажуть, що їх біль ущух уже після першої дози цього помітного ліку.

Якщо й ви терпите від цих болів, подбайте про КО-НАЛ. Можете дістати його за спеціяльну ціну, коли надішлете це повідомлення до OREGON DRUG PRODUCTS, Dept. 92, Box 762, Peekskill, N. Y. Звідти пришлють вам дві тридолярові пачки за $5, отже, за знижкою в один доляр від звичайної ціни. Не посилайте грошей, а заплатіть листоноші при врученні ліку. Та поспішайте швидше, бо запас обмежений.

Імя ______________________
Адреса ______________________
Місто ______________________ Стейт ______

ТУРБУЄ ВАС ВАШЕ ВОЛОССЯ?

Якщо ви стурбовані тим, що ваше волосся занадто випадає або рветься на кінчиках через неприродну сухість, ви зрадієте, як довідаєтесь від людей, що колись хворіли на випадання волосся на голові. Вони врятували себе від цієї недуги вживання нового ліку, що зветься ТРАЙСАН (Trysan).

Доходять відомості, що ці й інші турботи з волоссям, які бувають від сверблячки, малого лишаю тощо, припинилися завдяки правильному вживанню цього чудового ліку.

Не зволікайте, аж поки погіршає стан вашого волосся, а зараз же вживайте ТРАЙСАНУ. Ми маємо його тепер в обмеженій кількості. Ви зможете дістати його за спеціяльну ціну, коли надішлете поштою повідомлення до Trysan Co., Box 226, Dept. 201, Peekskill, N. Y. Звідти вишлють вам дві тридолярові пачки за $5, тобто із знижкою $1 від звичайної ціни. Коли посилати післяплатою (C.O.D.), тоді додати ще поштову доставу.

Імя ______________________
Адреса ______________________
Місто ______________________ Стейт ______

У ВАС БЕЗСОННЯ?

Мляві нирки, що не вимивають належно трійливих відходів з крови, можуть бути причиною ваших недомагань: нервовість, безсоння, біль голови, в крижах, у ногах та запаморочення.

Багато людей, що хворіли на ці недуги, відчули тепер велике полегшення від нового ліку, що зветься БУ-КА-ЛО МІШАНИНА (Bu-Cal-o Compound). Цей лік, що складається з витягів з п'ятьох діючих рослинних ліків, спроможний помогти виділити відходи, що забирають з тіла шкідливі залишки.

На спеціяльне замовлення читачі цієї газети можуть дістати цей лік за знижену ціну. Пошліть тільки цей відрізок до OREGON DRUG PRODUCTS, Box 762, Dept 200, Peekskill, N. Y. Звідти вишлють вам дві тридолярові плашечки тільки за $5, отже із знижкою $1. Не посилайте грошей, заплатіть просто листоноші при врученні.

Імя ______________________
Адреса ______________________
Місто ______________________ Стейт ______

З. БЕРЕЗОВСКІ
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
УПРАВИТЕЛЬ
BERRY FUNERAL HOME, Inc.
525 East 6th Street,
New York 9, N. Y.
Phone ALgonquin 4-5746
Дві нові в модерні. кольоніяльнім стилю каплиці.
Першорядна обслуга в усіх похоронах без різниці маєткового стану.
ІВАН БРОЩАК, нотар.

Перевози місцеві - - - - Далекобіжні
УКРАЇНСЬКЕ ПЕРЕВОЗОВЕ БЮРО
В. Е. БОГАЧЕВСЬКИЙ
335 EAST 6th STREET, NEW YORK 3, N. Y. — TEL. OR. 3-2484

УВАГА! — ГРОМАДЯНИ!
DUNLEY HAT SHOP
14 SAINT MARKS PLACE
NEW YORK, N. Y.
має на складі власного виробу
ФІЛЬЦОВІ КАПЕЛЮХИ
в найновіших фасонах.
У нас куплені капелюхи приймаємо до перерібки.
Дальше пригадуємо, що маємо відділ
МУЖЕСЬКОЇ ҐАЛЯНТЕРІЇ
а саме:
першої якости сорочки, спортові сорочки, піжами, знаної марки: "Jayson" і "Fruit of the Loom".
ПРОСИМО ЗАЙТИ І ПЕРЕКОНАТИСЬ ПРО ВИСОКУ ЯКІСТЬ МАТЕРІЯЛЬНУ ТА НИЗЬКУ ФАБРИЧНУ ЦІНУ!
Говоримо по українськи.
Слухайте наші оголошення по радіо-програмі п. Мельника кожної неділі між 7—8 год. рано на хвилях 1480, (станція WHOM). ОТВОРЕНО ЩОДЕННО ДО 8:30 веч., в П'ЯТНИЦІ і СУБОТИ до 10:00.
DUNLEY HAT SHOP
14 SAINT MARK'S PLACE, NEW YORK CITY
між 2-ою а 3-ою Евеню.

ІВАН БУНЬКО
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
урядує погребами по ціні так низькій як ___ $150
ОБСЛУГА ЧЕСНА І НАЙКРАЩА
JOHN BUNKO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 E. 5th ST., NEW YORK CITY
Dignified funerals as low as $150
Telephone: GRamercy 7-7661

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
Занимається похоронами
в BRONX, BROOKLYN, NEW YORK і околицях
Контрольована температура.
Модерна каплиця до ужитку даром.
PETER JAREMA
129 EAST 7th STREET,
NEW YORK, N. Y.
Tel.: ORchard 4-2568

ТАРЗАН, ч. 2711. Коли прочистився дим після битви

"I AM TRULY SORRY," CHIRAM SAID GRAVELY. "I HAD HOPED TO AVOID BLOODSHED. SERRIF, AN OLD FRIEND OF LONG STANDING, IS ALSO GONE."

"HAD IT NOT BEEN FOR THE WOMEN, YOU, TOO, WOULD HAVE GONE," TARZAN SAID GRIMLY. "I WOULD HAVE SEEN TO THAT!"

"THERE WAS NO NEED FOR YOUR SENSELESS ATTACK," TARZAN CONTINUED. "YOU COULD HAVE COME TO OUR CAMP AS A GUEST. NOW— WHAT DO YOU WANT?"

„Мені дуже прикро!" — заговорив поважно Хірам. — „Я надіявся, що можна буде вимінути кровопролиття. Серіф, старий мій приятель, теж загинув".

„Якщо б не оці жінки, ти також був би згинув" — сказав Тарзан сумовито. — „Я був би подбав за те".

„Зовсім не треба було твого нерозважного нападу" — продовжував Тарзан. „Ти міг прийти до нас, як наш гість... Скажи, що ти хочеш?"